

ABORDAREA ACȚIUNILOR DE MANAGEMENT TERITORIAL LA NIVELUL ARIILOR RESTRUCTURATE FUNCȚIONAL

Andreea-Loreta CERCLEUX

Lector doctor, Centrul Interdisciplinar de Cercetări Avansate asupra
Dinamicii Teritoriale (C.I.C.A.D.I.T.), Universitatea din București, e-mail:
loretacepoi@yahoo.com

Florentina-Cristina MERCIU

Cercetător doctor, Centrul Interdisciplinar de Cercetări Avansate asupra
Dinamicii Teritoriale (C.I.C.A.D.I.T.), Universitatea din București, e-mail:
krysten1009@yahoo.com

Cristian DRĂGHICI

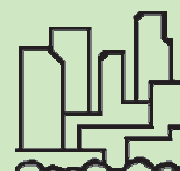
Asistent univ. doctor, Centrul Interdisciplinar de Cercetări Avansate
asupra Dinamicii Teritoriale (C.I.C.A.D.I.T.), Universitatea din București, e-
mail: cristi7772001@yahoo.com

Andrei SCHVAB

Doctorand, Centrul Interdisciplinar de Cercetări Avansate asupra
Dinamicii Teritoriale (C.I.C.A.D.I.T.), Universitatea din București, e-mail:
xabi_andrei@yahoo.com

Abstract. This study is based on the general analysis of functional restructured areas, whose evolution is achieved through interdependence relations at the economic level that support their development and assertion. The main major types are: a) traditional residential areas restructured for residential and services, whose relative stability is given by the slow process of changing at the structural level under the influence of different socio-economical processes; b) industrial areas restructured for residential and residential-services, whose interpretation is related to the multiple dimensions that the industrial restructuring process has in principal (economic, social and environmental); c) old industrial areas restructured in industrial parks, the new areas being often combined to a viable industrial environment, undistorted, based on competition and on a stable legal framework, simple and coherent, in order to ensure a sustainable economical growth; d) residential and services areas restructured for transport, the concerns in the transport restructuring representing a step absolutely necessary in the whole process of urban restructuring.

Key words: territorial management, restructuring process, functional restructured areas

1. Introducere

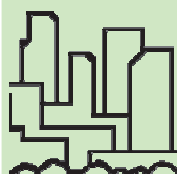
Dezvoltarea teritorială, numită și dezvoltarea regională sau planificarea urbană și rurală (Merlin, 2009) poate fi considerată drept echivalentul în limba engleză al termenului francez amenajarea teritoriului sau al celui german de planificare regională (raumordnung). Este mai degrabă o acțiune sau o practică decât o știință, tehnică sau artă în scopul dispunerii în ordine, prin intermediul spațiului național și într-o viziune prospectivă, a populației și activităților economice, dar și a facilităților și mijloacelor de comunicare de care acestea pot beneficia. Dar, pentru ca funcțiile și relațiile dintre oameni să poată fi exercitate în modul cel mai simplu, economic și armonios, trebuie luate în considerație și constrângerile naturale, umane, economice și chiar strategice. O relaționare corectă între acestea presupune traversarea unor procese economice necesare adaptării permanente la schimbările produse, pe de o parte, la nivel național și, pe de altă parte, la scară internațională. Astfel, apare și procesul de restructurare funcțională, asimilat adeseori noțiunilor de schimbare, ajustare sau adaptare. O restructurare funcțională vizează reorganizarea zonelor funcționale în scopul creșterii performanțelor și eficienței. Sfera conceptuală a noțiunii este foarte largă, implicând restructurări financiare, organizatorice, tehnologice, spațiale, de proprietate și de ramură.

Conform lui Hudson (2009), conceptul de restructurare a crescut ca importanță în geografia economică în anii 1980 și se referă mai degrabă la aspectele calitative decât la schimbările cantitative și inovarea produselor, proceselor și formelor organizatorice în economie și geografia economică. Acest termen se poate referi, de asemenea, la schimbări în economiile

teritoriale, pe diferite scări spațiale. Restructurarea este endemică pentru economiile capitaliste și practicile acestora. Ca o consecință, mai ales o dată cu expansiunea capitalismului în fostele economii de stat socialiste din Europa Centrală și de Est, dar și China, restructurarea rămâne un concept important în înțelegerea economiilor pe zone geografice. Rămâne, de asemenea importantă pentru factorii de decizie politică și politicieni în încercarea acestora de a orienta schimbările economice și de dezvoltare într-un mod special, atât în termeni de dezvoltare teritorială și durabilitate ecologică, cât și în recunoașterea limitelor capacității lor de a îndrepta strategiile de capital în direcțiile considerate necesare. În timp ce spațiul teoretic ia în considerație mai multe forme radicale de restructurare și se mută de la capitalism la alte moduri de organizare politică și economică, în practică există o explorare destul de slabă a acestui spațiu.

Având la bază o clasificare realizată de Dunning în 1993 și care se referă la trei posibile modele sau scenarii despre dezvoltarea în Europa Centrală și de Est, respectiv modelul de dezvoltare național, modelul reconstrucției și modelul sistemic, Barta (2000) consideră că zona Europei Centrale și de Est se înscrie în ultimul model.

Modelul sistemic reprezintă o îmbinare a primelor două modele și datorită faptului că este vorba de un spațiu omogen, unele țări precum Polonia, Rep. Cehă, Ungaria, Slovenia și Slovacia s-ar înscrie în rândul țărilor mai dezvoltate, iar altele precum România, Bulgaria și Serbia în rândul țărilor mai puțin dezvoltate. Făcând referire la Ungaria, se pune întrebarea dacă recesiunea economiei capitalei de la începutul anilor 1990 a fost cauzată ori de transformările introduse de trecerea de la o economie

centralizată la una de piață ori de procesul de deziindustrializare? După parcurgerea perioadei de tranziție, vom avea de-a face în final cu o industrie de dimensiuni mai mici, cu o structură modernă și de o importanță strategică? Putem fi martorii unei reindustrializări? În încercarea de a răspunde la aceste întrebări despre viitorul economiei locale, se presupune că modelul va fi un melanj al mai multor realități (Barta, 2000): ponderea industriei în ansamblul economiei locale va continua să descrească în viitor într-un mod similar cu orașele din vestul Europei; economiile ce rămân sau cele care vor apărea se vor transforma într-un sector modern și mai profitabil decât cel anterior. Industria din Budapesta va avea structura unei rețele de firme sub contractoare care vor funcționa pe baza volumului investițiilor marilor societăți transnaționale.

Plecând de la analiza exemplului anterior, putem afirma că și previziunile privind parcursul economic al Bucureștiului se pot înscrie în aceeași direcție, cu atât mai mult cu cât amprenta trecutului economic este cea specifică țărilor fost comuniste.

Transformările în analiza restructurărilor sunt traducerea mutațiilor operate în strategiile întreprinderilor în termeni de internaționalizare și de transformare a modurilor de producție, dar și de organizare și finanțare a piețelor. Căutarea de noi piețe și de minimizare a costurilor sunt omniprezente și se bazează pe posibilitatea întreprinderilor de a jongla în relația spațiu/timp. Restructurărilor nu mai sunt doar marca dezindustrializării, dar și concretizarea sofisticării strategiilor întreprinderilor care, în funcție de obiectivele lor economice și/sau financiare și bursiere folosesc posibilitățile oferite de globalizare pentru localizarea activităților acestora, transformând organizarea lor pe plan intern

și internațional (delocalizări, externalizări) și modul de gestiune în funcție de sectoarele lor de activitate (Raport AgirE, 2008).

Acțiunile de restructurare implică o serie de consecințe în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, resursele financiare, problemele sociale, dezvoltarea economică, starea mediului, piața imobiliară și aspecte legate de management (Beaujolin-Bellet, 2008).

Gazier și Bruggema (2010) identifică cele șase funcții ale restructurării pieței muncii într-un teritoriu pe termen lung, dincolo de simpla închidere a unei întreprinderi și de o restructurare funcțională:

- organizarea revitalizării teritoriilor pe baza unei strategii teritoriale a dezvoltării;
- dezvoltarea de abordări previzionale la nivelul unei game largi de actori cu privire la tendințele economice;
- dezvoltarea angajării populației active;
- dezvoltarea dialogului social, însoțit de dialogul la nivelul mai multor actori, alături de creșterea acțiunilor colective ale angajatorilor pentru securizarea locurilor de muncă;
- gestionarea crizelor în scopul transformării schimbărilor productive într-o oportunitate;
- organizarea dinamică a tranzițiilor profesionale.

În 2009, Franța a creat cu sprijinul Delegației interministeriale pentru amenajarea teritoriului și atractivitate regională - DATAR (Dossier DATAR, 3/2011) Fondul Național de Revitalizare a Teritoriilor (FNRT) care vizează susținerea întreprinderilor în interiorul zonelor afectate de mutații economice și pentru care nu au fost prevăzute convenții de revitalizare. Analiza teritoriilor afectate de restructurări

economice a demonstrat faptul că întreprinderile de talie medie care au fost implantate acolo se confruntă adeseori cu probleme financiare ce cresc direct proporțional cu dezvoltarea lor, în condițiile în care ar putea să se constituie în actori de reconversie la nivelul acelor spații. Astfel, IMM-urile pot beneficia de planuri de revitalizare, fiind vorba doar de întreprinderile de peste 1000 de salariați și care au aplicat disponibilizări importante. Această obligație de revitalizare este retrasă dacă întreprinderile cunosc un proces de redresare sau, dimpotrivă, de lichidare judiciară, iar dispozitivul nu rezolvă situația bazinelor afectate de multiplele pierderi ale întreprinderilor de mai puțin de 1000 de salariați.

Fondul național de revitalizare a teritoriilor susține sub forma unui dispozitiv de împrumuturi fără garanție (împrumut pentru revitalizarea teritoriului, PRT) acordat întreprinderilor care creează sau păstrează cel puțin 10 locuri de muncă în cadrul proiectelor de dezvoltare a locurilor de muncă sau de menținere parțială în caz de reluare a activității. Aceste întreprinderi trebuie să răspundă însă la două criterii: a) aspectul mărimii - deoarece este vorba de ajutorarea IMM-urilor cu cifre cuprinse între 10 și 500 de salariați și care nu aparțin unui grup mai mare de 5000 de salariați; b) aspectul vitalității, în măsura în care întreprinderile eligibile trebuie să beneficieze de o apreciere financiară satisfăcătoare sau slabă conform clasificării europene.

2. Metodologie

Metodologia folosită s-a bazat pe aplicarea metodelor clasice (metoda observației, metoda inductiv-deductivă etc.) în abordarea unor concepte de bază

și interpretarea rezultatelor la nivelul spațiilor analizate.

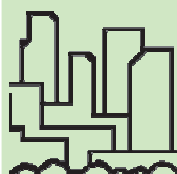
3. Rezultate

La nivelul ariilor restructurate funcțional, putem identifica patru tipuri majore, aflate în relații de interdependență la nivel economic și care susțin dezvoltarea și afirmarea unui spațiu.

3.1. Arii rezidențiale tradiționale restructurate pentru rezidențial și servicii

În cadrul categoriilor care compun procesul de restructurare un loc aparte îl ocupă și restructurarea rezidențială, de care depinde și formarea unei imagini asupra teritoriului respectiv. Când se discută despre personalitatea unui teritoriu, nu se poate face abstracție de modul de organizare și de specificul spațiului rezidențial. Relativa stabilitate în timp a spațiului rezidențial este dată de procesul lent de schimbare a structurilor acestuia, mai ales în partea centrală a orașelor. Un astfel de spațiu rezidențial, purtând patina istoriei, devine o valoare arhitectonică și nu numai, care trebuie protejată și valorificată ca atare.

Exemplele în care acțiunile de restructurare urbană au fost foarte dure caracterizează cu precădere spațiile urbane și presupun adeseori sacrificarea unor valori arhitectonice în scopul impunerii unui nou mod de viață și creării premiselor unor noi funcțiuni urbane. Pentru orașele europene care, de regulă, au valorificat siturile antice sau medievale, problema restructurării urbane a fost extrem de sensibilă, pornind chiar de la existența acestor variabile centrale. Pentru orașele din țările cu economie centralizată de tip totalitar, intervenția sub masca restructurării urbane a fost extrem de violentă sacrificând valori pentru obiective urbane comune, cu excese demonstrate de istoria recentă a arhitecturii.

În cazul restructurării zonelor rezidențiale putem vorbi și de acel tip de restructurare având la bază aspectul social. Smit (2005) propune analiza restructurării prin prisma habitatului social ce presupune, în mod ideal, o restructurare a cărei motivație se regăsește în contribuția sa la alte trei tipuri de restructurare: restructurare spațială, restructurare socială și restructurare economică.

Conform lui Smit (2005), este important să se facă distincția între zonele de reînnoire urbană (sau de regenerare) și zonele de restructurare. În general, la nivelul autorităților locale, zonele de reînnoire urbană sunt considerate drept acele zone sărace care au nevoie de un impuls investițional. Acestea pot fi zone cu potențial economic latent semnificativ, dar din care, în cea mai mare parte a cazurilor, populația săracă nu a fost exclusă în virtutea funcționării pieței terenurilor. Suprapunerea între zonele de restructurare și cele de regenerare este însă posibilă, de exemplu în interiorul orașelor, iar caracteristicile acestora pot fi destul de diferite.

Restructurarea rezidențială la nivelul României se produce în raport de realitatea fiecărui sit urban, de specificul fiecărui teritoriu, de tradiția și viața economico-culturală a acestuia. În general, cele mai mari probleme au apărut în a doua jumătate a secolului al XX-lea și au fost legate de integrarea în spațiul urban a marilor cartiere de locuit, a acelor habitate create artificial, cu o funcție dominantă de cazare a forței de muncă sosită din mediul rural, ca urmare a procesului de dezvoltare extensivă a industriei.

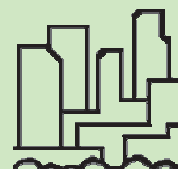
Creșterea standardelor în materie de locuire, asociată unei cereri mai mari decât oferta existentă, a determinat extinderea spațiilor rezidențiale în afara limitelor

orașului. De exemplu, la ora actuală tot mai multe orașe și comune situate în imediata apropiere a Bucureștiului sunt caracterizate de o creștere a dezvoltărilor imobiliare (Cepoiu, 2009a).

3.2. Arii industriale restructurate pentru rezidențial și rezidențial-servicii

Restructurarea industrială este un concept extrem de complex și adeseori asimilat unor termeni precum conversie sau reconversie a activităților industriale. În funcție de literatura de specialitate, interpretarea acestuia este diferită, nereferindu-se doar la modalități multiple de exprimare și explicare, ci și la acțiunile de intervenție. Conversia înseamnă adaptarea continuă a sistemelor productive regionale, în timp ce reconversia se referă la o ruptură produsă la nivelul capacităților de producție ale acestor sisteme ceea ce impune implementarea unei noi baze de producție, acest lucru însemnând o acțiune deliberată a autorităților publice (Hardouin-Lemoine, 2001).

La nivelul metropolei București, de exemplu, reorganizarea industriei în scopul măririi eficienței se concretizează prin procese de descentralizare și delocalizare industrială, dar și de înființare a parcurilor industriale. Noile amplasamente ale activităților industriale au la bază echipamente, instalații și tehnologii moderne pentru protecția mediului. Politicile de reorganizare a industriei nu se referă doar la un număr limitat de industrii, ci la sistemul productiv în ansamblul său și se bazează pe necesitățile actuale și de perspectivă ale orașului București. O dată cu restructurarea anumitor ramuri industriale, apar industrii noi a căror dezvoltare trebuie să răspundă cerințelor și condițiilor globalizării (Cepoiu, 2009b).

Restructurarea industrială implică modernizare și re tehnologizare prin intermediul investițiilor în mașini și utilaje cu mult mai performante. Se naște și se conturează astfel un comportament investițional activ al agenților economici, pro-piață și pro-transfer tehnologic, sprijinit prin politici și facilități adecvate.

Cauzele restructurării funcționale a ariilor industriale sunt determinate în principal de evoluția marilor metropole care se îndreaptă spre excluderea parțială sau totală din economia urbană a activităților industriale tradiționale, și nu numai, dar și de conjunctura, internă și/sau internațională care accentuează proiectarea selectivă a industriilor.

În cazul societăților fost comuniste, se adaugă și importanța tranziției de la un sistem economic la altul bazat pe eficiență și competitivitate care, în mod obligatoriu, elimină sau redimensionează anumite activități industriale.

Dezindustrializarea, delocalizarea industrială și descentralizarea industrială sunt procese obligatorii în evoluția orașelor și ar trebui să presupună concertarea tuturor categoriilor de actori implicați în managementul teritorial. Respectând principiul subsidiarității, intervenția ar trebui să înceapă cu acțiunea de conștientizare a opiniei publice asupra beneficiilor pe care le are comunitatea în urma derulării acestor procese, care ar trebui să urmărească reutilizarea locală a spațiului și a personalului disponibilizat.

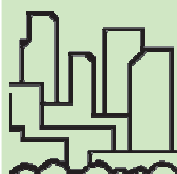
Spațiile eliberate în urma închiderii unor unități de producție cunosc două situații de restructurare funcțională. Pe de o parte, este vorba doar de o eliberare de elementele specifice specializării industriale anterioare și de reutilizarea

vechilor spații prin adaptarea acestora la noile activități prevăzute; acestea sunt, în general, din categoria sectorului terțiar: informatice, bancare, alimentație publică, comerț etc. Pe de altă parte, închiderea fabricilor este urmată de demolarea acestora, în cazurile în care construcțiile respective sunt considerate nefuncționale pentru desfășurarea noilor activități. Terenurile eliberate permit o valorificare economică mai complexă, oferind multiple avantaje de dezvoltare.

La baza delocalizărilor și descentralizărilor industriale stă procesul de dezindustrializare. Nu trebuie omis faptul că acesta nu implică desființarea totală a industriei sau eliminarea acesteia din structura economică a orașului, ci situarea sa între limite optime, cu respectarea actualelor principii de localizare și de eficiență economico-socială și urbană. Paralel cu un proces de destructurare a industriei are loc un alt proces de restructurare bazat pe necesitățile actuale și de perspectivă ale orașelor, tradus prin: dezvoltarea unei industrii noi, reconversia funcțională a spațiilor eliberate pentru locuințe sau servicii sau, din nefericire, abandonul temporar al acestora, cu grave consecințe asupra vieții socio-economice a orașului, dar și asupra imaginii sale. Pentru evitarea aspectelor potențial negative ale acestui proces paralel este nevoie de elaborarea unei politici de management teritorial.

3.3. Arii industriale vechi restructurate în parcuri industriale

În România, procesul de restructurare din acest domeniu vizează crearea unui mediu industrial viabil, nedistorsionat, bazat pe concurență și pe un cadru legislativ stabil, simplu și coerent, în scopul asigurării condițiilor de creștere economică durabilă.

În acest context, principalele obiective avute în vedere, cu prioritate, pe termen scurt (specifice, de altfel, în mare parte, și la nivel internațional) privesc cu precădere stoparea declinului producției industriale, creșterea competitivității și asigurarea condițiilor de relansare economică. Astfel, pentru realizarea acestor obiective se impun a fi adoptate în principal două măsuri majore. Una dintre acestea este continuarea restructurării sau reorganizării companiilor /societăților naționale rezultate din transformarea regiilor autonome. Din păcate, la nivelul statelor fost comuniste traversarea de la un tip de economie la altul s-a realizat în lipsa unei viziuni economice complexe și pe termen lung. Rezultatul a fost unul nereușit în numeroase cazuri în care mari întreprinderi producătoare și reprezentative la nivel național s-au transformat în unități de producție mediocre și, apoi, chiar au dispărut. În cazurile pozitive, au avut lor re tehnologizări, dar la o scară mult mai redusă, și uneori într-o activitate conexă sau dimpotrivă într-o specializare total diferită de prima.

O a doua măsură ar fi susținerea activității productive din industrie prin: elaborarea de strategii și programe de restructurare/dezvoltare sectoriale, finanțarea proiectelor de restructurare a societăților comerciale potențial viabile, diminuarea blocajului financiar prin adoptarea unui sistem operațional de compensare în lanț a obligațiilor neachitate la scadență între mai mulți agenți economici sau prin atragerea investitorilor străini (prin promovarea unor proiecte de investiții către fonduri de investiții cu recunoaștere internațională).

Parcurile industriale se pare că au constituit răspunsul la mutațiile activităților de producție din România. În prima jumătate a anului 2012 existau la nivel național 45 de parcuri industriale cu

titlu acordat prin ordin al ministrului, 5 declarate prin HG conform OG nr. 65/2001 și unul înființat conform prevederilor art.23, alin.2 din O.U.G. nr.115/2003, în interiorul cărora funcționează unități de producție alături de societăți în domeniul serviciilor. Aceasta a fost salvarea unor foste fabrici importante pentru industria națională, care și-au recâștigat astfel poziția și în economia locală.

3.4. Arii rezidențiale și de servicii restructurate pentru transport

Restructurarea transporturilor este o etapă necesară în ansamblul procesului de restructurare urbană. Preocupările la nivel european privind evoluția transporturilor au fost vizibile într-o serie largă de documente dintre care amintim doar câteva. În Schema de dezvoltare a spațiului comunitar (SDSC) - Spre o dezvoltare spațială echilibrată și durabilă a teritoriului Uniunii Europene, aprobată la Consiliul informal al Miniștrilor responsabili de amenajarea teritoriului la Potsdam în mai 1999, sunt prevăzute planificarea și gestiunea coordonată și integrată a infrastructurilor în scopul limitării investițiilor ineficiente (de exemplu, realizarea inutilă de căi de comunicație paralele) și asigurarea unei utilizări eficiente a infrastructurilor de transport existente. Se promovează ideea unor scheme de transport și comunicații integrate care să favorizeze dezvoltarea policentrică a teritoriului Uniunii Europene. Abordarea integrată a planificării transporturilor va însemna diminuarea dependenței de mașina individuală și susținerea unor modalități de transport alternative (transportul public sau bicicletele).

În documentul intitulat Principii directe pentru dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european,

Conferința europeană a Miniștrilor responsabili cu Amenajarea Teritoriului (CEMAT) din 2000 de la Hanovra, sunt propuse în domeniul transporturilor strategii integrate care iau în considerație diferitele moduri de transport și, în același timp, imperativele amenajării.

Agenda Teritorială a Uniunii Europene prezentată în 2007 în cadrul Reuniunii Informale a Miniștrilor Europeni Responsabili cu Dezvoltarea Urbană și Coeziunea Teritorială de la Leipzig introduce ideea asigurării unei dezvoltări integrate și durabile a sistemelor de transport multimodale și consolidarea mediului urban pentru satisfacerea cerințelor de mobilitate într-un teritoriu european policentric, inclusiv la nivelul țărilor învecinate Uniunii Europene.

Restructurarea transporturilor urbane din România are la bază o serie de politici de dezvoltare. În acest sector, deosebit de importante sunt afirmarea României ca țară de tranzit și alinierea la condițiile europene de transport, în contextul integrării sistemului național de infrastructură fizică în sistemul european. Obiectivele prioritare au făcut și continuă să facă referire la reducerea deteriorării tehnice și operaționale a sistemului de transport, dar și la reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurilor și mijloacelor de transport, ambele acțiuni majore centrate pe încercarea de a răspunde cerințelor pieței de transport european.

Un cartier durabil (Chouvet, 2007) înseamnă în domeniul transporturilor crearea unei rețele de transport colectiv care să suplinească nevoia cotidiană de a folosi autoturismul individual. Se impune, în plus, încurajarea unor mijloace de transport alternative: de exemplu, bicicleta sau dezvoltarea căilor navigabile în condițiile unei rețele de canale dezvoltate (precum în Stockholm). Nu trebuie neglijat totodată

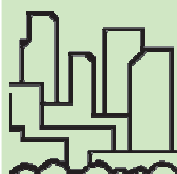
aspectul mixității funcționale, respectiv situarea în aceeași zonă a locuințelor și întreprinderilor, ceea ce permite limitarea transporturilor. În general, un sistem de transport durabil vizează încurajarea transporturilor alternative, nepoluante: utilizarea bicicletei, mersul pe jos, utilizarea mijloacelor de transport în comun etc.

Devine din ce în ce mai evidentă necesitatea definirii politicilor specifice în vederea adoptării sistemului de transport durabil. În ceea ce privește dezvoltarea durabilă a sistemelor de transport, în condițiile imposibilității propunerii unor măsuri de reducere a mobilității sau de limitare a achiziționării de vehicule, se impune introducerea unor amenzi pe baza aplicării principiului «poluatorul plătește» din Strategia de Dezvoltare Durabilă reînnoită pentru o Europă extinsă adoptată în 2006 la nivel european.

În interiorul marilor orașe și metropolelor strategiile de dezvoltare a infrastructurii de transport implică folosirea cu precădere a traseelor străzilor existente și, doar în mod special, au loc modificări minore în scopul adaptării lor la cerințele moderne de trafic. Din păcate, se pierde din vedere în toate aceste planuri realizarea unui sistem regional de transport, care să fie interconectat cu sistemul urban de transport, precum și cu arterele majore care fac parte din coridoarele pan-europene sau cu cele de rang național.

4. Discuții

Restructurarea rezidențială presupune o serie de aspecte. Primul ar fi îmbunătățirea condițiilor de viață a populației și care înseamnă modernizarea utilităților, dar și introducerea acestora acolo unde nu există (de exemplu, în zonele periferice sau zonele rău famate ale orașelor). În al doilea rând, este vorba de crearea

dotărilor necesare la nivelul spațiilor de locuit într-un mod uniform pentru evitarea deplasării cetățenilor în centrul orașelor, reducându-se astfel fenomenul de aglomerare. Asigurarea locurilor de parcare, a spațiilor de joacă pentru copii, optimizarea distribuției spațiilor verzi, asigurarea fluenței transporturilor urbane sau a serviciilor de aprovizionare în proximitate reprezintă elemente de bază în conturarea unui management teritorial corect.

Interesantă este discrepanța între mediile urban și rural în ceea ce privește condițiile localizărilor rezidențiale. La nivelul orașelor, cu precădere de talie mare și medie, noile spații rezidențiale conturate au la bază fenomenul lichidării unităților industriale și vânzarea terenurilor aparținând acestora. Noile spații de locuit se dezvoltă independent sau în asociere cu spațiile de birouri în care funcționează diferite activități din categoria serviciilor. Spre deosebire de mediul urban, ruralul nu cunoaște forme avansate de dezvoltare rezidențial-servicii, ansamblurile de locuit fiind construite pe terenuri virane sau recent introduse în intravilan.

Restructurarea industrială, prin dimensiunile multiple pe care le are (economice, sociale și ecologice) și formele pe care le dezvoltă (inclusiv în cadrul parcurilor industriale) este analizată în asociere cu termenul de mutații industriale, respectiv trecerea de la o economie bazată pe structuri industriale la o economie a sectoarelor celei de-a treia revoluții industriale. Mutația industrială tradusă prin apariția de noi produse și de noi țări producătoare obligă industriile tradiționale la o restructurare cu profunde consecințe asupra spațiilor în care acestea se concentrează.

La nivel global, o strategie de dezvoltare a unui sistem de transport durabil trebuie să cuprindă politici specifice la nivel internațional, național și local. Dacă pe plan internațional majoritatea politicilor trebuie să aibă în vedere adoptarea legislației specifice și necesare dezvoltării unui astfel de tip de sistem (concomitent cu acele măsuri care să vizeze obligativitatea respectării legislației adoptate de către toate statele membre ale unei regiuni), pe plan național, în funcție de posibilitățile economiei, factorii decizionali pot adopta măsuri de ordin fiscal, precum taxe și/sau impozite. La nivel local, măsurile adoptate vin în completarea celor propuse la nivel național și trebuie să ia în considerație particularitățile zonei respective, putând fi de natură economică sau legislativ-administrativă.

5. Concluzii

Analiza celor patru categorii generale de arii restructurate funcțional obligă la respectarea următoarelor aspecte în derularea acțiunilor de management teritorial:

- Trecerea în revistă în prealabil a unor eventuale posibilități concrete de reconversie profesională și de atragere a forței de muncă spre sectorul terțiar sau al întreprinderilor mici și mijlocii, în cazul restructurărilor industriale;
- Elaborarea unor studii privind impactul pe care îl au procesele de restructurare industrială, rezidențială sau în domeniul transporturilor asupra orașului în întregime sau asupra unor anumite părți ale acestuia;
- Realizarea unui set de principii pe baza cărora se pot desfășura aceste procese, care să țină seama de locul și rolul diferit al fiecărei întreprinderi, zone rezidențiale sau de servicii în economia orașului, particularitățile

reieșind din profilul, mărimea și localizarea lor;

- Respectarea legislației care să permită desfășurarea sistematică și coerentă a procesului, fără a introduce mari perturbații în teritoriu.

6. Mulțumiri

Acest studiu a fost realizat cu sprijinul programelor strategice: POSDRU /89/1.5/S/58852 "Program post-doctoral pentru formarea cercetătorilor în științe și POSDRU/88/1.5/S/ 61150 „Studii doctorale în domeniul Vieții și Științelor Pământului”, cofinanțate de Fondul Social European prin Programul Sectorial Operațional pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

BIBLIOGRAFIE

- Barta G. (2000), *Industrial restructuring in the Budapest agglomeration*, Research Support Scheme, Praga.
- Beaujolin-Bellet R. (2008), *Le territoire, laboratoire d'innovations en matière de gestion des conséquences des restructurations*, Revue de gestion des ressources humaines, Congrès Congrès de l'AGRH, Dakar, Senegal (12/11/2008) **70: 118**.
- Cepoiu A.-L. (2009a), *Rolul activităților industriale în dezvoltarea așezărilor din spațiul metropolitan al Bucureștilor*, Editura Universitară, București.
- Cepoiu A.-L. (2009b), *Procese industriale recente și efectele asupra poluării mediului. Studiu de caz: municipiul București*, International Symposium The Environment and Industry, 28-30 october 2009 - Vol. II, National Research and Development Institute for Industrial Ecology, INC ECOIND, Editura Estfalia, pag. 240-245.
- Chouvet C. (2007), *Les quartiers durables: un exemple de démarche intégrée et participative*, Comité 21 - Institut Angenius.
- Gazier B. și Bruggeman F. (2010), *Les « bonnes pratiques » de gestion des restructurations en Europe*, AEF, 14 octobre 2010.
- Hardouin-Lemoine M. (2001), *L'analyse comparative transnationale: le problème du vocabulaire, exemple appliqué à la thématique de la reconversion industrielle dans les écrits français et anglo-saxons*, ESO Espaces et Sociétés, Travaux et documents, **16:65-69**.
- Hudson R. (2009), *Industrial Restructuring*, International Encyclopedia of Human Geography, pag. 413-418.
- Merlin P. (2009), *Aménagement du Territoire*, International Encyclopedia of Human Geography, pag. 91-98.
- Popovici V. (2011), *2010 power generation sector restructuring in Romania - a critical assessment*, Energy Policy **39:1845-1856**.
- Smit D. (2005), *Restructuring zones: guidelines*, august 2005, Development Capacity.
- *** (1999), *Schema de dezvoltare a spațiului comunitar (SDSC) - Spre o dezvoltare spațială echilibrată și durabilă a teritoriului Uniunii Europene*, aprobată la Consiliul informal al Miniștrilor responsabili de amenajarea teritoriului la Potsdam în mai 1999, Comisia Europeană.
- *** (2000), *Principii directe pentru dezvoltarea teritorială durabilă a continentului european*, Conferința europeană a Miniștrilor responsabili cu Amenajarea Teritoriului (CEMAT), Hanovra, 2000.
- *** (2006), *Strategia de Dezvoltare Durabilă reînnoită pentru o Europă extinsă*, 9 iunie 2006.
- *** (2007), *Agenda Teritorială a Uniunii Europene*, Reuniunea Informală a Miniștrilor Europei Responsabili cu Dezvoltarea Urbană și Coeziunea Teritorială, Leipzig, 24-25 mai 2007.
- *** (2008), *L'anticipation des restructurations dans l'Union Européenne, Anticiper pour une gestion innovante des restructurations en Europe*, AgirE Rapport final, mai 2008.
- *** (2011), *Territoires en mouvement*, Le Dossier : Le déploiement du très haut débit, Vecteur de développement territorial **3**.

Primit: 21 aprilie 2012 • Acceptat în forma finală: 29 aprilie 2012

